

Er 'mål' en barriere for at nå målet?

Meningsfulde indsatser for mennesker med psykiske lidelser og svære sociale problemer

Oplæg på landskonference d. 15. september 2017
Psykiatri-faggruppen, Dansk Socialrådgiverforening

Introduktion

- Hvem er vi:
- Line Top Abildtrup, forstander
- Pernille Mørch Jensen, udviklingskoordinator
- Hvorfor står vi her?
- Hvad er vores plan for i dag?

4 små oplæg med efterfølgende refleksion, spørgsmål og kommentarer

1. Forandringer i menneskers liv og den professionelle indsats – hvordan er sammenhængen? (Pernille)
2. En historie om Prebens ferie (Line)
3. Hvad er hjælpsomt? Hvad er vores rolle? Hvordan kan vi bidrage – og hænger det sammen med at sætte mål? (Line)
4. Hvordan hænger mål og metoder sammen og hvordan forstår vi metodebrug? (Pernille)

Indledende refleksion:

Hvad er dine erfaringer med at formulere og arbejde med mål – i dit eget liv og i dine klienters/patienters?

Forandringer i menneskers liv og den professionelle indsats – hvordan er sammenhængen?

- Har vi en plan for livet – eller er livet det, der sker mens vi planlægger andre ting?
- Er ideen om at vi kan målsætte (andre menneskers) liv et udtryk for systemverdenens kolonisering af livsverdenen?
- Genbesøge ideen om tamme og vilde problemer?

Tamme og vilde problemer

- **Tamme:**
- Nemme at definere
- Kan adskilles fra andre problemer
- Klare kriterier for bedste løsning
- Løsningen er af teknisk karakter

(Krogstrup 2013)

Tamme og vilde problemer

Vilde:

- Vanskelige at definere
  - Vanskelige at adskille fra andre problemer
  - Der er ikke objektive kriterier for den bedste løsning
  - Mange variable er inddraget i løsningen
  - Kontekst har indflydelse på interventionen og på effekt
- (Krogstrup 2013)

Hvor starter vi?

- Bliver vi opsøgt af én, der har brug for hjælp og tror, vi kan hjælpe?
- Eller er vi 'bare' et sted at være, når man ikke kan være andre steder?
- Meget smerte forbundet med situationen, meget tab af værdighed
- Langt væk fra selvforsørgelse og egen bolig

Hvordan går vi videre?

- Mange systemer har forsøgt sig
- Meget der ikke er lykkedes
- Vis oplevelse af håbløshed/afmagt
- Hvad gør man så?

Bents mål:

At du har en normal døgnrytme.

Står op kl.8.30, spiser morgenmad, går tur med personalet kl.10.00

Klare dine egne konflikter.

At du bruger personalet i stedet for at ringe til dine forældre.

Tager din medicin.

At du forholder dig til din sygdom og accepterer den.

Hvad er rationalet?

- Lineær logik: diagnose/udredning – træningsmål for udvikling af færdigheder – trappestige
- Store mål kan brydes ned til mindre, 'realistiske' mål
- 'Train – place' og ikke 'place – train'

Hvad er vores rolle?

- Vi spiller en rolle, men næppe så central som vi tror
- Folk kommer sig og kommer videre i deres liv eller ej pga. utal af faktorer
- Succesrater fx i misbrugsbehandling meget lave, men mange holder faktisk op alligevel
- Hvilke roller kan vi spille:

Følgesvend, dialogpartner, vidne, heppekor, stille os til rådighed, hende med værktøjskassen?

En ferie til Langeland

Refleksioner

- Preben vil gerne til Langeland – er det et mål?
- Hvad er vores opgave? Kompensere, rehabiliterer, give følgeskab?
- Gør det en forskel om det man gerne vil, er beskrevet som et mål?
- Kan det man oplever som vigtigt og hjælpsomt altid beskrives som mål?

**Hvad er hjælpsomt? Hvad er vores rolle?
Hvordan kan vi bidrage – og hænger det
sammen med at sætte mål?**

Recovery-forskningen siger:

- Samhørighed
- Håb
- Identitet
- Mening
- Empowerment (at generobre magten over eget liv)

Følgeskab frem for 'system-kolonisering'

- Livets gang med Preben...
- Lykkes vi med at bidrage i forhold til de store håb og drømme?

En dialogisk praksis

- At gå med mennesker ind i deres situation og gå på opdagelse i det der er vigtigt
- Problemer, ressourcer og muligheder er altid i bevægelse – og de skabes og forandres i relationer
- Vores ‘traditionelle’ ekspertise risikerer at gøre mennesker forkerte

Eksempler på hvad vi prøver at gøre i stedet?

- Vi arbejder i Orion-netværk som borgeren selv vælger
- Vi forsøger hver dag at gøre det, der giver mening sammen med borgeren – uanset om det er beskrevet som en plan eller ej
- Vi holder netværksmøder uden dagsorden og foruddefinerede forestillinger om mål og planer
- Sproget i vores individuelle planer forandrer sig. Mål-formuleringerne forsvinder og det der er vigtigt for borgeren og i samspillet træder frem.

Refleksions-spørgsmål?

- Hvad er hjælpsomt? Hvad er vores rolle? Hvordan kan vi bidrage?
- Hvis det ikke er mål og planer der reelt driver vores arbejde, hvad er det så?
- Kan målene ligefrem spænde ben?

Hvordan hænger mål og metoder sammen og hvordan forstår vi metodebrug?

Metodisk og relationelt

- Metoder er ikke noget, som nogen udsætter andre for
- Dialogiske processer i et relationelt felt, hvor alle er subjekter
- Metoder: (samarbejds)muligheder, som der inviteres til, eller som kan efterspørges
- Metoden spiller aldrig solo

Metodisk og relationelt

Sætter spørgsmålstegn ved:

- Tamme problemer, lineære og kausale forklaringsmodeller
- Instrumentelle opfattelser af faglighed og neutral, ikke-personbåret professionalisme
- Bestillinger, mål, ydelser, leverancer og effekter

Orions metoder

- Systemisk-narrativt fundament gennem mange år
- Indført og udviklet mange konkrete metoder
- Pt. 13 +/- metoder, som primært anvendes i det individuelle samarbejde mellem brugere og medarbejdere
- Beskrevet i metodekatalog, 1. udgave 2014, rev. 2016

Orions metoder

- De 13 +/- er ikke hvad alle kan/gør, men et repertoire
- En vis stringens, men også et øjebliksbillede: nye metoder vil komme til og andre vil udgå
- Ikke udtømmende liste, men de metoder, der udgør fundamentet
- At arbejde metodisk: Ikke at følge en manual, men systematisk at lære af erfaringer og justere den videre indsats

Afsluttende pointer:

- Ingen automatik i sammenhæng mellem mål og metode
- Metoder skal ikke have for fast en form (manual).
- Det er i samspillet rehabiliteringen sker
- Metoder kan være til hjælp – men ikke uden tilgang, ‘holdning’ og situationsfornemmelse
- Måske får de mindre betydning?

Måske særegent for vores felt:

- Metoder skal ikke ‘kolonisere’ hverdagslivet
- Det ligner ofte ”ikke-fagligt” arbejde eller samvær